

Zmiana limitów dorabiania do renty socjalnej

Dariusz Noszczak

Stan prawny: 2012-01-25 14:10

Od 2012 r. osoby uprawnione do renty socjalnej mogą znacznie więcej niż dotychczas dorobić do swojego świadczenia. Wszystko za sprawą podwyższenia progu zarobkowego, którego przekroczenie powoduje zawieszenie renty.

Renta socjalna może zostać przyznana osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18. roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej (przed ukończeniem 25. roku życia) bądź w trakcie studiów doktoranckich (aspirantury naukowej). Niezdolność do pracy stwierdza lekarz orzecznik lub komisja lekarska ZUS. Osoba, która spełni wymagane warunki, nie może jednak liczyć na zbyt wysokie świadczenie. Kwota renty socjalnej jest ustalona w ryczałtowej wysokości 84% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Obecnie (od 1 marca 2011 r.) jest to kwota 611,67 zł.

Niekorzystne zasady dorabiania

Osoba uprawniona do renty socjalnej ma prawo podjąć działalność zarobkową, ale na ogół nie może osiągnąć z tytułu tej działalności zbyt wysokiego przychodu bez konsekwencji dla wypłaty przyznanego świadczenia. W razie przekroczenia określonego progu zarobkowego renta socjalna podlega zawieszeniu.

Renciści socjalni są w dużej gorszej sytuacji od osób uprawnionych do emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych, gdy chodzi o katalog działalności, z których przychód może spowodować zawieszenie świadczenia. Taki skutek mogą bowiem wywołać nie tylko zarobki z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego (np. ze stosunku pracy, umowy-zlecenia czy działalności gospodarczej) oraz z tytułu służby, ale i z niektórych rodzajów działalności, które nie stanowią tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń. Chodzi o przychód opodatkowany na zasadach określonych w art. 27 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (np. z umowy o dzieło) lub opodatkowany zryczałtowanym podatkiem dochodowym (np. z umowy najmu czy dzierżawy). Na zawieszenie renty socjalnej nie wpływa natomiast przychód z działalności opodatkowanej na podstawie art. 29–30b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (np. z praw autorskich, wygranych w konkursach i grach).

Osoba, która z wymienionych działalności uzyskiwała przychód przekraczający 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał kalendarzowy ogłoszonego przez Prezesa GUS (w grudniu 2011 r. było to 1024,80 zł), przed 1 stycznia 2012 r. nie mogła liczyć na wypłatę renty socjalnej. W takim przypadku przyznane przez ZUS świadczenie podlegało zawieszeniu.

Zasady uzyskiwania przychodów obowiązujące do końca 2011 r. były więc bardzo niekorzystne dla osób uprawnionych do renty socjalnej. Powodowało to, że tylko nieliczni renciści zdecydowali się na podjęcie pracy zarobkowej.

Podwyższenie limitu zarobkowego

Od 1 stycznia 2012 r. ustawodawca złagodził zasady dorabiania do renty socjalnej. Ustawą z 30 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej znacznie podwyższył próg zarobkowy, którego przekroczenie powoduje zawieszenie tego świadczenia. Od nowego roku limit ten wynosi 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał kalendarzowy ogłoszonego przez Prezesa GUS. W styczniu i lutym 2012 r. jest to kwota 2391,20 zł.

Wprowadzenie nowych zasad ustalania progu zarobkowego dla rencistów socjalnych ma spowodować zwiększenie aktywizacji zawodowej na rynku pracy tej grupy świadczeniobiorców.

W 2012 r. niezmienny pozostaje natomiast katalog przychodów, których osiągnięcie powoduje zawieszenie renty socjalnej. Tak jak dotychczas obejmuje on przychody zarówno z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, jak i z innej działalności opodatkowanej podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Wyplata świadczenia

Znaczne podwyższenie limitu zarobkowego od 1 stycznia 2012 r. spowodowało, że niektórzy renciści, którzy mieli wcześniej zawieszony świadczenie, obecnie mogą liczyć na jego wypłatę mimo uzyskiwania zarobków na podobnym poziomie jak przed 2012 rokiem.

Dotyczy to rencistów zatrudnionych w ramach różnego rodzaju umów (np. na podstawie umowy o pracę lub umowy-zlecenia), ale najwięcej na wprowadzonych zmianach mogą zyskać osoby prowadzące działalność gospodarczą uprawnione do renty socjalnej.

Warto bowiem przypomnieć, że ustalając przychód powodujący zawieszenie renty socjalnej przyznanej osobie prowadzącej pozarolniczą działalność (np. działalność gospodarczą), ZUS uwzględnia kwotę, od której jest ona zobowiązana opłacać składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Zasadą jest, że nie może być ona niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy (w 2012 r. – 2115,60 zł). Do końca 2011 r. wszyscy przedsiębiorcy zobowiązani do opłacania składek od tej minimalnej podstawy wymiaru nie mogli więc liczyć na wypłatę renty socjalnej. Ich sytuacja radykalnie zmieniła się od 1 stycznia 2012 r. W wyniku podwyższenia limitu zarobkowego do 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia mogą oni łączyć prowadzenie działalności gospodarczej z pobieraniem renty socjalnej.

Nowe zasady dorabiania nie zmienią obecnie sytuacji osób, które przez pierwsze 24 miesiące prowadzenia działalności gospodarczej opłacają składki od preferencyjnej podstawy wymiaru – 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2012 r. – 450 zł). Dotychczas osoby te mogły otrzymywać rentę socjalną mimo wykonywania działalności gospodarczej i tak też będzie nadal po zmianie przepisów od 1 stycznia 2012 r. Jednak i ci renciści odczują w przyszłości korzyść z podwyższenia limitu zarobkowego. Gdy już upłynie okres, w którym mogą opłacać składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od preferencyjnej podstawy wymiaru, ZUS nadal będzie im wypłacał rentę socjalną, co nie byłoby możliwe przed 1 stycznia 2012 r.

Przykład

Hanna J. w marcu 2010 r. nabyła prawo do renty socjalnej. Kilka miesięcy później podjęła zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. Miesięczne wynagrodzenie uprawnionej uzyskiwane z tego tytułu wynosi 1600 zł brutto. W każdym z kolejnych miesięcy roku przekraczało ono limit zarobkowy obowiązujący rencistów socjalnych ustalony na poziomie 30% przeciętnego wynagrodzenia. W związku z tym renta socjalna przysługująca za te miesiące była zawieszona. Od 1 stycznia 2012 r. uprawniona nadal uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 1600 zł brutto, ale w związku z podwyższeniem progu zarobkowego nie przekracza ono obowiązującego limitu (2391,20 zł). W związku z tym, począwszy od stycznia 2012 r., ZUS podjął wypłatę renty socjalnej.

Podstawa prawna:

- art. 4–6 i 10 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (DzU nr 135, poz. 1268 ze zm.),
- art. 1 ustawy z 30 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej (DzU nr 224, poz. 1338).

Źródło: INFOR

Artykuł z dnia: 2012-01-26